

Vragen en antwoorden protocollen opstart onderwijs

23 april 2020

Algemeen

In deze Q&A bundelt de PO-Raad de vragen die binnenkomen via de verschillende kanalen n.a.v. het besluit van het kabinet dat alle scholen in het primair onderwijs (m.u.v. vso) 11 mei a.s. weer opengaan en de twee protocollen die de PO-Raad 22 april 2020 gepubliceerd heeft. De lijst met vragen en antwoorden wordt de komende dagen verder aangevuld.

1. Wat is de status van het protocol?

Een deel van de gestelde vragen gaat over het onderscheid tussen de verplichtingen die volgen uit het kabinetsbesluit om de scholen weer te openen en de richtlijnen die sociale partners in samenwerking met andere partijen hebben opgenomen in het protocol. De protocollen dienen als handreiking en zijn richtinggevend, maar bieden ruimte om hier handen en voeten aan te geven op de eigen school of scholen.

Hieronder de **verplichtingen** die volgen uit het kabinetsbesluit om de scholen weer te openen:

- 11 mei gaan de scholen open
- Alle leerlingen gaan naar school (regulier, so en sbo)
- De helft van de onderwijstijd (alleen regulier)
- Volledige onderwijstijd (so en sbo)
- In het regulier basisonderwijs is de helft van de leerlingenpopulatie aanwezig (plus noodopvang) en hierbij wordt de beschikbare ruimte en lokalen zo goed mogelijk benut
- De indeling over de twee groepen leerlingen die tegelijkertijd naar school komen is vast en varieert dus niet in de tijd
- 1,5m tussen leerlingen niet nodig
- 1,5m tussen leerlingen medewerkers zoveel mogelijk
- 1,5m tussen medewerkers/volwassenen handhaven
- Verder de RIVM-richtlijnen voor thuisblijven, handen wassen, niesen etc.

Ten aanzien van deze verplichtingen geldt natuurlijk dat niemand aan het onmogelijke kan worden gehouden. Als deze verplichtingen absoluut niet haalbaar zijn doordat bijvoorbeeld te veel leraren ziek zijn en vervangers niet te vinden zijn, kan het onmogelijke niet verwacht worden.

Naast de verplichtingen die volgen uit het kabinetsbesluit om de scholen te openen, gelden uiteraard de normale wetgeving, zoals het BW en de WMS. Dit betekent onder andere dat u over de invulling van de manier van vormgeven, met medezeggenschap te maken heeft.

2. Mogen scholen de 50% onderwijstijd inrichten in halve dagen?

Scholen beslissen zelf hoe zij de 50% onderwijstijd inrichten. Het ministerie van OCW heeft als uitgangspunt geformuleerd: hele dagen onderwijs (dus bijvoorbeeld leerlingen om de dag of 2 dagen/3 dagen afwisselend naar school). De reden voor hele dagen is om het aantal haal- en brengmomenten te beperken en om de arbeidsproductiviteit van

ouders zo veel mogelijk te kunnen vergroten. Ook is het voor de BSO beter te organiseren. Het protocol voor heropening is gebaseerd op de uitgangspunten zoals deze door het ministerie zijn geformuleerd. Scholen dienen deze uitgangspunten te gebruiken bij de inrichting van het onderwijs, maar zijn uiteindelijk zelf verantwoordelijk voor de keuzes ten aanzien van de uiteindelijke inrichting en mogen ervan afwijken.

3. Moeten scholen naast het fysieke onderwijs ook onderwijs op afstand blijven geven aan de leerlingen die die dag niet op school zijn, of zijn scholen vrij om die keuze te maken?

In het protocol geven partijen hierover het volgende aan:

De leerlingen krijgen de helft van hun reguliere onderwijstijd aangeboden op school. Het aanbod wordt aangevuld met een vorm van onderwijs op de dagen dat leerlingen niet op school zijn, dit laatste geldt enkel voor wat in redelijkheid haalbaar is voor de leraren.

4. Waarom wordt in so gebruik mondkapjes bij verzorging van leerlingen wel geadviseerd en niet in het reguliere onderwijs. Heeft dit te maken met het type onderwijs en type leerlingen, of zijn er nog andere redenen?

In principe werken alleen de medewerkers die niet ziek zijn en/of niet tot de risicogroep behoren. Zie hiervoor de "Thuisblijf regels – gezondheid personeel" van het protocol. Beschermingsmiddelen zijn om die reden niet nodig.

Of mondkapjes strikt noodzakelijk/verplicht zijn bij de verzorging van kinderen in het speciaal onderwijs wordt nog met het RIVM afgestemd.

5. Zijn scholen ook nog verantwoordelijk voor de opvang van kinderen van ouders met vitale beroepen?

De noodopvang voor leerlingen in kwetsbare posities en voor leerlingen van ouders met cruciale beroepen blijft bestaan en is prioritair. Afstemming met betrokken organisaties is hierbij van belang. Bij noodopvang dient rekening gehouden te worden dat er tussen groepen wisselende samenstellingen zoveel mogelijk worden beperkt.

6. Moeten alle scholen nu alle klassen in halve klassen naar school laten gaan of anders geformuleerd, wat betekent 'alle leerlingen 50%' in de praktijk?

Alle leerlingen komen 50% van de onderwijstijd naar school. De reguliere bezetting op een school mag nooit meer dan 50% tegelijkertijd zijn, tenzij de school ook voorziet in noodopvang (het is dus 50% plus noodopvang). De school organiseert het zo dat daarbij maximaal gebruikt wordt gemaakt van de beschikbare ruimte. Dit kan betekenen dat gewerkt wordt met halve klassen of andere vormen van kleinere groepen, maar het is aan de school hoe dit precies vorm te geven. Deze vormgeving is uiteraard afhankelijk van grootte van de huidige groepen t.o.v. de lokaalgroottes, het onderwijsconcept, beschikbare leraren en andere school-specifieke situaties. Daarom schrijven wij geen expliciete groeps grootte of oplossing voor. Dit plan kan het beste op het niveau van de school gemaakt worden. Wel geldt dat de leerlingen zoveel mogelijk gespreid worden over de school/lokalen.

7. Tot wanneer geldt het protocol?

Zolang de huidige Corona maatregelen gelden en tot nadere instructie van het kabinet en het RIVM.

8. TSO moet door het onderwijs zelf worden verzorgd, dit betekent dat onze leerkrachten geen pauze hebben. Arbo-technisch mag dit niet en ook de MR zal hiervoor geen instemming gaan verlenen. Hoe gaan we hiermee om?

Een pasklaar antwoord kunnen wij hierop niet geven. Een idee kan zijn om hiervoor vakleerkrachten, ambulante leraren, en ondersteunend personeel in te zetten.

9. Graag zou ik ook meer informatie willen hebben over de criteria van risicogroepen.

Zie deze [link](#).

10. Mag een school ervoor kiezen om alle kinderen volledig naar school te laten gaan (bijvoorbeeld in het geval van kleine(re) scholen)?

Uit het kabinetsbesluit volgt dat alle leerlingen de helft van de onderwijstijd fysiek les op school krijgen en dat in het regulier basisonderwijs de helft van de leerling populatie aanwezig is (plus noodopvang). Daarbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen grote(re) en kleine(re) scholen. Het aantal leerlingen/omvang school is niet van invloed op de regel dat telkens maar de helft van het aantal leerlingen fysiek op school is.

11. Hoe kunnen we als school omgaan met leraren die een partner hebben die behoort tot de zogenaamde risicogroep en niet naar school willen komen?

In het protocol geven partijen als richtlijn:

Personeelsleden met gezinsleden die in een risicogroep vallen kunnen worden vrijgesteld van werk op school (keuze medewerker in overleg met werkgever).

In andere gevallen zal in ieder geval overleg nodig zijn tussen school en medewerker.

12. Kinderen in de noodopvang gaan volledig naar school. Dit drukt op de leerlingenaantallen van de gehalveerde groepen. Hoe hiermee om te gaan?

Het aantal leerlingen in de school is ongeveer de helft plus de noodopvang. Bij noodopvang dient rekening gehouden te worden dat er tussen groepen wisselende samenstellingen zoveel mogelijk worden beperkt.

13. Raden jullie het dragen van persoonlijke beschermingsmiddelen af?

Beschermingsmiddelen zijn niet nodig, in principe heb je geen corona. Bij klachten (zie thuisblijf regels - gezondheid personeel in het protocol) blijf je thuis. Voor de verzorging van leerlingen: zijn wij nog in overleg met Lecso en moet afstemming met RIVM plaatsvinden.

14. Mogen scholen besluiten om na de meivakantie (11 mei) nog enkele dagen dicht te blijven om een verantwoorde herstart te maken?

Het kabinet heeft besloten dat de scholen op 11 mei opengaan, maar niemand is gehouden tot het onmogelijke.

15. Waarom is er onderscheid gemaakt tussen regulier basisonderwijs en speciaal (basis)onderwijs als het gaat om de aanwezigheid van de helft van de leerlingen?

Doordat in het sbo de groepen/klassen kleiner zijn, is het (toch al kleine) verspreidingsrisico kleiner dan in de groepen van gemiddeld 23 in het regulier onderwijs. Vanuit epidemiologisch oogpunt is daarom halvering in die scholen niet nodig.

16. Hoe zit dit met leerlingenvervoer?

Het leerlingenvervoer wordt opgestart conform de reguliere procedure van leerlingenvervoer.

17. Hoe regelen we de veiligheid van ons personeel?

De veiligheid is in geringe mate in het geding, aangezien de risico's van overdracht van kinderen aan volwassen buitengewoon gering is. Daarom heeft het kabinet besloten dat de scholen open kunnen. Verder is er het protocol waarin dat uitgebreid wordt geadresseerd.

18. Kan een werkgever aansprakelijk zijn voor een werknemer die corona oploopt op de werkvloer?

Op een werkgever rust de wettelijke verplichting om zoveel als in redelijkheid mogelijk is, zorg te dragen voor een veilige en gezonde werkomgeving van werknemers. Dit wordt ook wel de zorgplicht genoemd. Concreet betekent dit dat een werkgever die maatregelen moet nemen en aanwijzingen moet verstrekken die redelijkerwijs nodig zijn om te voorkomen vraag hoe deze zorgplicht moet worden ingevuld in het kader van het besmettingsrisico dat het corona-virus met zich meebrengt. Van een werkgever wordt verlangd dat hij rekening houdt met wat er over het risico bekend is en wat over het bestrijden en beperking van het risico bekend is. Daarom is het belangrijk dat je als werkgever de aanwijzingen van het RIVM en van de overheid (op)volgt én dat je actief controleert of werknemers zich aan deze aanwijzingen houden. Communiceer de aanwijzingen/het beleid richting werknemers en stel bij of vul aan als er nieuwe aanwijzingen beschikbaar komen.

Een werknemer zal moeten aantonen dat de besmetting op het werk heeft plaatsgevonden. Dat zal niet eenvoudig zijn, maar hij wordt hierbij door de wet geholpen als een werkgever niet voldoet aan de zorgplicht. Daarom is het als werkgever belangrijk aan de zorgplicht te voldoen.

19. Hoeveel kinderen mogen er maximaal in een lokaal?

Het uitgangspunt is dat de helft van de leerlingen van een school op een dag aanwezig zijn en dat deze optimaal gespreid worden over de (lokalen van de) school. Er geldt geen absoluut maximumaantal leerlingen per lokaal of school.

20. Wat geldt als leerlingen 12 jaar of ouder zijn?

Voor alle leerlingen in het primair onderwijs (m.u.v. vso) gelden dezelfde maatregelen, er wordt dus geen onderscheid gemaakt tussen basisschoolleerlingen van jonger dan 12 jaar en basisschoolleerlingen van 12 jaar en ouder. Ook niet in het so en sbo.

21. Voor wie geldt de 1,5 meter afstand?

Zie de verplichtingen die bovenaan staan.

22. De 50%-norm komt die van het RIVM?

Dit is een kabinetsbesluit.

23. Welke richtlijnen zijn er voor zwangere werknemers?

Zie RIVM richtlijn ([zwangerschap en werk](#)). Ons advies is om in afstemming met de werkgever en bedrijfsarts hier een zeer weloverwogen beslissing in te nemen.

24. Hoe dient een schoolbestuur om te gaan met schoolreizen die niet gemaakt kunnen worden en de daarvoor gemaakte kosten? En hoe zit het met de (vrijwillige) ouderbijdrage?

Wij adviseren om de contracten die zijn gesloten te controleren en de algemene voorwaarden te bestuderen inzake bepalingen/clausules over onvoorziene omstandigheden en overmacht. Daarnaast is verstandig na te gaan of de verzekering de kosten dekt. Helaas is corona overmacht waardoor verzekeraars in veel gevallen niets zullen vergoeden, ook niet aan de bedrijven waar de schoolreizen georganiseerd zijn. Het is dus zaak om gezamenlijk te kijken naar een oplossing.

OCW geeft aan dat de kosten die scholen al hebben gemaakt en niet meer vergoed krijgen van bedrijven waar de schoolreizen gepland zijn, van de Rijksbekostiging betaald kunnen worden. Er is hier sprake van bijzondere omstandigheden en overmacht. Het is in dit geval verklaarbaar en uitlegbaar dat er geen prestatie staat tegenover de gedane uitgave(n).

Als een schoolbestuur nog geen kosten heeft gemaakt of de kosten kan terugkrijgen, staat het schoolbesturen vrij om de vrijwillige ouderbijdrage terug te betalen aan ouders of om er (later) andere activiteiten voor leerlingen voor te organiseren. Als scholen de kosten al hebben gemaakt en betaald vanuit de vrijwillige ouderbijdrage en deze niet kunnen terugkrijgen, dan ligt het niet in de rede dat ouders worden gecompenseerd vanuit de Rijksbesteding.

25. Is er in het protocol ruimte voor een schoolfotograaf? Op school of in een studio bus buiten de school?

Uitgangspunt bij het protocol is dat er zo min mogelijk volwassenen in het gebouw en op het schoolplein aanwezig zijn. Ook dient zoveel als mogelijk 1,5 meter afstand aangehouden te worden tussen volwassenen en kinderen. Keuze is uiteindelijk aan de school, met inachtneming van de richtlijnen van het RIVM.